

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knabenseminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne onkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Preveč krčem imamo!

Naslov ovemu članku brčas marsikomu, posebno krčmarjem, ne bo po volji. Ali ti naj pomislijo, da povdarjamo besedo preveč, in dalje da, kder je preveč krčmarjev, nima nobeden nič, drug je drugemu na poti. Zoper poštene krčme, če se vrh tega še v primernem številu nahajajo, niti besedice ne zinemo. Tem več pa povdarjamo in svarimo pred nesrečnimi nasledki, kateri se kažejo povsod, kder je slabih krčem preveč. „Kdor hoče narod ugonobiti, ta mu naj le priskrbi prav veliko krčem“ je djal sloviti jezuit o. Roh. Pravo je zadel. Preobilne krčme hudo grizejo koren in srkajo mozek narodovemu blagostanju. Čem več krčem, tem več pijancev. Pijančevanje pa razdira človeško zdravje. Človek bi moral res iz železa biti, ako bi hotel brez škode dolgo posedavati v zraku, tobakovem dimu in kužnem smradu, ki se po mnogih krčmarskih luknjah razlega, posebno v mestih. Krčmarjev tudi res izredno veliko umerje; redki so, ki bi se bili v krčmi zelo postarali. Pijanost je smrti prava kužna dekla, ki njej neizmerno ljudi pobira in v črni grob tira! Samo na Nemškem jih vsled pijančevanja umerje po 40,000, na Angleškem pa celó 50,000 ljudi na leto. Tudi to, da se število samomorilcev od leta do leta strahovito množi, ima grdobna pijanost na rovašu in torej tudi preobilne krčme, ki pijančevanje pospešujejo. Med zblaznenci v norišnicah je povsod največ bivših pijancev. V Berlinu je vsak tretji znoreli človek bil pijanec. V norišnicah v Beču in Gradu bo blizu ravno tako. Čudno in gotovo s pijanostjo v zvezi je žalostna pa za hvalisano „razsvitljeno dobo“ prav sramotna prikazen, da povsod stavijo nove norišnice, stare pa povekšavajo. Od norošnice pogosto ni daleč k sodniji in kaznovavnici. Pijanost je pogosto mati prepiru, jezi, pretepom in ubojstvu, ki zaporedom človeka peljajo pred sodnika in dalje v kaznovavnico. Med temi, ki so tukaj zaprti, je gotovo dobra tretjina, če ne več, navajenih pijancev.

Uže precej stara skušnja je, da pijanci skoz goltanec poženejo vse, kar gleštajo. Na zadnje jih čaka palica beraška, raztrgan rokav, prazen bokal. Število ubožcev raste s številom krčem. V nekem znamenitem mestu na Nemškem so se tega po številkah prepričali. Leta 1872. so ondi krčmarji raztočili 286.000 litrov „šnopsa“ l. 1873. pa 342.000, l. 1874. 384.000, l. 1875. 474.000 in l. 1876. celó 481.000 litrov. Ali jednakomerno so naraščali srenjski doneski za uboge. L. 1873. so med ubožce morali razdeliti 15.000 tolarjev, l. 1876. uže 18.000, l. 1877. pa 21.000 in lani 22.300 tolarjev. Koliko denarja ljudje po malem v krčme znosijo, to se vse preredko premišljuje. V nekej deželi, ki je malo večja od Štajerske, zračunili so, da ondi prebivalstvo najmenje po 23 milijonov goldinarjev po krčmah potroši. Potem se ni čuditi, ako se slabi nasledki prepogostega in predolgega posedavanja po krčmah tako žalostno kažejo v družbinskem življenju. Pijančevanje ruši veselje, srečo in mir doma pri hiši. Mož, hišni gospodar, oče drobnih otročičev, lazi od krčme v krčmo, vedno redkeje ga je videti doma, tem pogosteje pa v krčmi, kamor slednji krajcar zanese, ki bi ga žena, otroci, krvavo doma potrebovali. Delo se mu ynoža, domača hiša in jene skrbi ga ne brigajo. Žena in otroci mu postajajo tuji, sovražni. Nemir in prepir zavlada pri hiši in vse gre naposled rakovo pot! Jako škodljivi so pa še taki krčmarji, ki so zarad prevelikega števila krčem prisiljeni na mnogovrstni način pivec vabiti. To se jim posreči najbolj pri lehkomišljeni mlajini, katero od službe božje odvračajo, k sebi vabijo in jej slednji krajcar iz žepa polovijo. Zraven se pa ubogi mladi ljudje učijo bodi kaj. Nalezejo se nevbogljivosti in uporljivosti proti staršem, proti duhovnim in svetnim gosposkam. Vadijo se v pijančevanju, lenobi in zajdejo v nečistost. Tako se vzrejajo pogosto tisti junaki, kateri včasih razsajajo, kakor živina, in dajejo županom, žandarjem in sodnijam toliko dela in potroškov. Mnogo boljše bilo bi v tem oziru, ako bi se skrčilo število slabih, nekrščanskih krčem, po-

sebnu blizu farnih cerkvá in v mestih. Marsikateri mladeneč bi, pošteno opravivši službo božjo, doma ostal, kako dobro knjigo ali časopis v roke vzal in si tako mošnjo, telo pa tudi dušo okovaril pred znatno škodo. Kajti po slabih krčmah se včasih najdrzніше širi najneumnissime neverstvo v besedi, podobah in djanjih. Ove opazke naj bodo dosti v pojasnjenje, kako nevarno je na mnogo strani: preveliko število slabih krčem, in kako opravičeno je želeti, da bi bilo menje pa tem boljših, poštenih in verno-krščanskih krčmarjev!

Zahvalnica celjske okolice Milostljivemu knezu in škofu!

Premilostljivi knez in škof!

Vaša knezoškofijska milost nam je blagovolila nakloniti v svojej velikej blagodušnosti že mnogo dobrot, za ktere Vam ostane naša okolica vedno hvaležna. Zadnja leta sem ste si pa, premilostljivi knez in škof, posebno s tem zagotovili za vselej našo hvaležnost, ker ste toliko darovali za preskrbljevanje in vzdržavanje novo ustanovljene privatne dekliške šole pod vodstvom vrlih šolskih sester. In zopet ste v preobilnej Svojej radodarnosti obljubili 10.000 fl. za nakup ali stavljenje novega šolskega poslopja darovati, v kterem bi omenjene izvrstne učiteljice na dalje podučevale našo žensko mladino. Le samo skrb za vsakoletno plačevanje učiteljic in za učno pripravo naj bi prevzela okolica na svoje stroške. Dasi ravno pripoznavamo veliko važnost te privatne šole, ker se v njej naša mladina podučuje v odločno katoliškem duhu in ker so na taki način dekleta popolnoma ločena od fantov, se vendar okolica uradno ne more zavezati, da bi za vselej prevzela v svoje roke oskrbljevanje tega privatnega zavoda. Toda preponižno podpisani odborniki celjske okolice obljubijo s tem svojim pismom, da hočejo izdatno podpirati društvo, ktero se bo z božjo pomočjo v kratkem ustanovilo v celjskej fari in kteremu poglavitna naloga bo ta, da podpira naše šolske sestre v njihovem poslovanju. Obljubimo na dalje, da, če bi ono podporno društvo ne zmogalo vseh stroškov za to dekliško šolo, bomo delali na to, da se vsakoletni primanjkljaj poravnava iz občinskih dohodkov.

Vam pa, premilostljivi knez in škof, izrekamo za blagodušno Vašo podporo v svojem imenu in v imenu hvaležnih naših hčerk najiskrenejšo i pristrčnejšo zahvalo, ter prosimo Vašo knezoškofijsko milost, naj nas blagovoli podpirati tudi še na dalje. Naši otroci, pa tudi otroci naših otrok, še bodo blagoslavljali Vašo knezoškofijsko milost, ter povzdigovali svoje nedolžne ročice k nebeškemu Očetu, da Vam, premilostljivi knez in škof, in vsem velikodušnim podpornikom naše dekliške šole, v obilnej meri povrne, kar ste storili v naš blagor. Blagovolite, premilostljivi knez

in škof, sprejeti izraz najpristrčnejše udanosti in globokega spoštovanja ponižno podpisanih odbornikov in posestnikov občine celjske okolice.

V Celju dne 23. februarja 1879.

Karl Šah, svetovalec, Levičnik, svetovalec, Franc Lipovšek, Valentin Zupanc, Matevž Glinšek, Franc Kodela, Mihael Korošec, Andrej Žnidar, Martin Žnidar, odborniki. — Franjo Krašovec, pozlatar v Celju, Franc Kmecl, Martin Mirnik, Kašpar Breznik, Jožef Kodela, posestuiki.

Gospodarske stvari.

Štajersko vinogradarstvo ali vinorejstvo.

I. Naši vinogradarji začeli so se prestrašeni pomenkovati, kako to, da jim vina nihče kupiti neče? Kteri so vzroki temu, da vinorejstvo vedno menje dobička daje posestniku in potem: ali in kako bi se dalo pomagati? O takih za vinogradarje močno imenitnih vprašanjih pogovarjali so se udi vinorejske družbe Lipniške, ko so dne 16. jan. 1879. zborovali v gostilnici g. Gaar-a v Ernožu. Razgovori in sklepi ondi storjeni so tako podučljivi, da se nam potreba zdi ž njimi tudi bralce „Slov. Gospodarja“ soznaniti!

Prvi je govoril znani Radgonski vinogradar g. oberst-lajtnant Božidar plem. Kodolič. Ta gospod je poročal prav za prav o tem, kar je cesarski svetovalec g. dr. Mullé govoril v Radgonskej vinorejskej družbi o svojih skušnjah, katerih si je nabral na Nemškem, Italijanskem, posebno pa pri svetovnej razstavi v Parizu. Dodal je še nekaj lastnih skušenj in rekel: „Mnogo reči je štajerskemu vinogradarstvu neugodnih in nevarnih, malo pa ugodnih. 1. Kaj mu je neugodno? Prvič neugodna mu je neizmerno večja rodovitnost vinske trte v sosednih nam deželah, posebno na Ogerskem in Italijanskem. Na Štajerskem daje poprek 1 oral (joha) po 22½ vedre (nekaj nad 2 štrtinjaka ali 4 polovnjake), v Ljutomerskih in Radgonskih goricah pa še menje, komaj po 15—17 veder, v Slov. goricah nekaj več, namreč po 25 veder. Kako pa je na Ogerskem in Italijanskem? Vse drugače in boljše? Kajti na Ogerskem računijo poprek na 1 oral vinograda po 40, na Italijanskem po 60 veder. Tukaj smo tedaj močno na slabšem in pridemo gotovo počasi še bolj na slabo. Kajti zraven ogerskih vin bo kmalu tudi italijansko vino začelo našemu ceno gubiti. Italijani so namreč do sedaj morali svoje vino vsako leto proti popiti, ker se zaradi slabega kletarstva ni dalo dalje braniti. Ali sedaj so si od nas, posebno iz Klosterneburga blizu Dunaja omislili zvedenih kletarjev, od katerih se marljivo učijo umnega kletarstva. V kratkih letih bo italijansko vino sosednim znatno škodilo, ker se ga bo najboljšega v ogromnej meri in po najnižjej ceni zamoglo prodavati in izvažati. 2. Kaj je na-

šem u vinogradarstvu še neugodno in nevarno? Veliki stroški pri obdelovanju vinogradov, ki so pri nas znatno večji, kakor po drugod. Pri nas stane obdelovanje 1 orala, ako vračunimo dače in obresti kapitalne vrednosti vinogradove, 100 fl. na leto — dohodki pa znašajo 22 $\frac{1}{2}$ vedre tedaj le malo nad 4 polovnjake mošta; posestnik je očitveno na zgubi, če štrtinjak vina ne proda vsaj za 50 fl. Ali koliko jih je sedaj pri nas, ki še toliko dobiti ne morejo? Na Ogerskem stane delo tudi 100 fl. pa dohodki znašajo 40 veder, na Nemškem se potroši celo 130—140 fl. pa dobi po 31 veder vina, ki se veliko dražje prodaja, nego naše. Toda na Italijanskem stane delo samo 10 fl. dohodki pa narastejo do 60 veder. Italijani namreč ne sadijo trsa, kakor mi, ampak ga raztezajo okoli njiv in vrtov po brajda in drevesih. 3. Kaj je še dalje nevarno našemu vinogradarstvu? Slabe kupčijske nagodbe s sosednimi državami, po katerih je colnina tako uravnana, da je izvažanju naših vin v druge dežele škodljiva, vvažanju tujih, zlasti francoskih, vin k nam pa ugodna. Pristaviti moramo še železnice, ki nekaterim tržcem vozino tako znižavajo, da nas s tujim vinom včasih kar hočejo zaliti. Ta nezgoda utegne še bolj povekšati se, kedar bo železnica črez Pontebo na Italijansko dodelana. Tedaj utegnejo italijanska vina popolnem izpodrinoti prodavo naših vin na Koroškem in gornjem Štajerskem.

Kaj pa je našemu vinogradarstvu ugodno? Okus vinopivcev, kakoršni sedaj po Evropi najbolj velja. Temu okusu moramo si prizadevati, da s svojim vinom ustrezamo. Na svetovni razstavi v Parizu bilo je 70 sort vina doposlanih od avstrijskih vinogradarjev; eden izmed teh bil je tudi nek dunajski vinski tržec, ki je poslal ogerskega Tokajca, ki pa je v njegovej kleti na Dunaju zavrel in dozorel. Francoski razsojevalci so spoznali, da so izmed 70 sort 4 najboljše: 1 Ljutomerčan, 1 Avstriječan, in 2 Tokajca. Sedaj se je vprašalo, kateri je med temi 4 prvi. Zvedeni Francozi so prvaštvo pripoznali Ljutomerščanu, jegov okus se jim je najbolj dopadel. Ovo ljutomersko vino je v Pariz poslal mariborski vinski tržec g. Pfrimer in za nja dobil veliko zlato svetinjo. Čast in hvala vrlému moževi, ki je po svojem razumnem kletarstvu rešil dobro ime štajerskih vin, Ljutomerščanu pa pomagal do zmage nad slovitim ogerskim Tokajcem! Dober in poseben okus ljutomerskega in sploh štajerskega vina je tedaj edino ono, kar nas še tolaži in spodbuja, da ne opešamo gledé vinorejstva in velik del vinskih goric ne spremenimo v njive in pašnike. Dobremu okusu moramo tedaj ustrezati t. j. gledati imamo ne da to, da bi pridelali mogoče veliko, ampak dobrega vina! Gledé množine ne moremo tekrovati z drugimi deželami, trs pri nas preveč nerado rodi; tudi ga vsled neumnega posekavanja gozdov prepogosto nadlegujejo: zima, mraz, slane, uime, toča. Marveč gledati imamo, da pridelamo kolikor mogoče dobro kapljico.

Zato je treba le dobre lege za vinograde še dalje puščati, slabe trsove sorte z najzlahotnejšimi nadomestovati in sicer izmed teh one izbirati, ki sodijo na dotično zemljo! " Za g. Kodoličem sta še govorila vrčnik Schauer in župnik č. g. Probošt, ter razlagala, kako bi se dala prodaja vina pospešiti in ostudnemu ponarejanju vina po mestih v okom priti. O tem pa prihodnjič!

Soja ali novi fažol.

J. Ž. V šolskem vrtu celjske okolice je nasejal tamošnji nadučitelj g. J. Lopan $\frac{1}{2}$ kgr. (1 funt) rumenkaste soje, ktera se v novejšem času zaradi svoje rodovitnosti in tečnosti, posebno pa zato toliko priporoča, ker je zadovoljna s takim zemljiščem, na katerem žito ne raste več. Čeravno je bilo lansko leto zavoljo prevelikega deževja in premale toplote temu poskusu zelo neugodno in se je sejalo seme še le 8. maja, ker je tako pozno dospelo iz Azije, in sicer brez vsega gnojenja na zemljišče, ktero se je v ta namen še le prvičrat prekopalo, se je soja vendar jako dobro obnesla. 13. maja se je jela cimiti in 17. so se prikazale prve rastline. Samo enkrat se je okopala in oplela, kajti rastla jo tako hobotno in se široko razraščala, da je zadušila vsako zel. Vendar je bila nekoliko pregosto nasajena; 1 decimeter (3 palce) prostora med zrnjem in 4 dm. (1 čevelj) med vrstami, kakor se je do zdaj nasvetovalo, je premalo, ker potem rastlina preveč na kvišku hrepeni, steblo preslabo ostane in rada poleže. Nevgodno vreme, kakor že rečeno, je bilo krivo, da je soja še le 6. avgusta cveteti začela. Ob cvetju je bila rastlina 60—70 cm. in pri žetvi čez 1 meter visoka. 14. oktobra se je požela ter se dobilo 14 kgr. zrnja, pol kilograma se ga je bilo vsejalo. Radovedni smo bili, če se bo zrnje cimilo, ker smo menili, da ni dozorelo zavoljo naštetih neugodnostij, vendar naš nadučitelj Lopan zagotavlja, da se je pri njegovem poskusu vsako zrno izcimilo. Kar se tiče sojinega okusa, se obče hvali, in zvedenci trdijo, da ima skorej toliko redilne moči, kakor meso, in ravno zavoljo tega jo kmetovalcem v Savinjski dolini priporočamo. (Na zgornjem Štajerskem ne raste več.) Okoli krompirja, kjer se do sedaj navadni fažol sadili, nasadite sojo in prepričajte se sami o resnici teh vrstic. Nadučitelj Lopan v Celju oddaja ta svoj pridelek po 1 gld. 80 kr. 1 klgr. (v Gradcu se dobiva 1 kilogram za 2 gld.) in sicer ima to seme to prednost, da je tukaj dozorelo ter že našega podnebja navajeno in se bo pri enakih okoliščinah v Savinjski dolini gotovo obneslo. Temu dostavlja uredništvo še sledeče: na vinorejskejši šoli v Mariboru sojo marljivo sadi adjunkt g. Julij Hansel; pri njem se dobi tudi seme. Dalje nam piše tudi iz Kopra (Capodistria) na Primorskem tamošnji profesor g. Kristan, da ima 3 sorte, rumeno, rujavo in črno sojo. Priporočuje posebno prvo in ponuja seme na prodajo, $\frac{1}{2}$ bokala po 20 kr.

Sejmovi. 17. marca Hollenegg, Podčetrtek, Lemberg, Omurek, Rečica, Tilmitsch, Trbovlje; 18. marca Videm, Ptujška gora; 19. marca Svičina, sv. Barbara v Halozah; 20. marca Zibika, Studenci, sv. Ilj v Slov. gor. Vitanje, sv. Barbara pri Konjicah, Celje sv. Jedrt pri Laškem, Rogatec, Žigerski breg.

Dopisi.

Iz Ptujškega okraja. (Slabe ceste pa dragi okrajni zastopi.) So nekateri kraji na slovenskem Štajerskem, ki imajo silno slabo podlago za dobre pote in steze; tako so Slov. gorice pa slavnoznanne Haloze. Tu, se ve, kedar so količkaj močvarna leta, ni moči misliti na dobre ceste. Vendar so pa ljudje v teh krajih kolikor toliko tiste popravljali, dokler je to bilo na njihovej skrbi. Kjer so bili vrli občinski predstojniki, tako zvani „rihtari“, so skrbeli ob času, kedar za drugo delo ni bilo, da je od vsake hiše po eden prišel na cesto in so še poklicali tudi po enega ali dva „standara“, katera sta ljudem svetila, da so hitro in dobro svoje delo opravljali. Prišla je novejša doba — čas prosvitljenosti; — bila bi sramota, da bi si vsak srenjčan moral ceste svojega kraja sam nadelavati. Prosvitljeni gospodje so jim priporočali okrajne zastope „Bezirksvertretungen“, katerih skrb bode okrajne ceste in moste v redu vzdržavati, rekši, ob času, ko ni za poljsko in goričko delo, naj si kmet prižge „fajfo“, vsede za peč in si siromak malo počine. Taki nasveti od prosvitljenih gospodov, se ve, so globoko segali v srca deželjanov vzlasti, ko se jim je povedalo, da se bode potrební denar pripisal štíabri vsakega posestnika, ter se bo štíbra le za kake krajcarje povišala, a ceste bodo kakor miza gladko nadelane. To je nagnilo kmete, da so z veseljem pozdravili okrajne zastope ali „becirksfertretinge“! Leto za letom je minilo, odkar okrajni zastopi oskrbljujejo ceste; potroški so rastli s vsakim letom in sedaj imajo dotične občine okrajne ceste iz Ptujja črez sv. Vid in Leskovce na Hrvaško 25 % občinskih doklad, kar skupaj znaša 2032 fl. iz večja za cestne stroške. To so lepi denarji! Človek bi mislil, da je omenjena cesta resnično ko miza gladka ter vozniki po nji vozeči še niti za blato ne znajo. Pa zelo bi se motil, kdor bi tako mislil. Vinski kupei, ki so preje radi dobajali v Haloze, ne upajo se več v te kraje, ker se bojijo, da ne bi kje na okrajni cesti ali v vodi vtonili, ali se pa v „nezgruntanem“ blatu pogreznili. Nedavno se je neki kupec izrazil, da je sv. Vid: turški Brod, a Haloze: Bosna glede stez; a pisatelj teh vrst pa še zatrduje, da je še gorše, nego v Bosni. Ni bilo slišati, da bi se zarad lagodnih stez v Bosni kdo kje na sred ceste zvrnil bil, pač pa se to godi voznikom na omenjenej okrajnej cesti. Ako kdo misli, da je podoba ali kip, v katerem sem s tem dopisom pokazal cesto iz sv. Vida črez Vereja in

Leskovce tje na Hrvaško preoduren, naj se sam prepriča in videl bo, da je to le slaba senca žalostne resnice. Nek c. k. uradnik mi je pripovedal, da nikjer ni videl tako slabih cest, kakor so v Ptujškem okraju. Deželni odbor bi — ker vse očitne tožbe gledé te stvari pri okrajnem zastopu nobenega vspeha nimajo, — dolžen bil pregledati dati, kam se s krvavimi žulji zasluženi in težko plačani denar vtiče, da med tem, ko so potroški vsako leto večí, cesta zmiraj gnjusnejša postaje? Sedaj bi naj prišla komisija, sedaj pregledala potrebo popravkov, a ne v suhem poletnem času, kedar je vsaki najblatnejši klanec gladka steza. Cesta, za katero toliko plačamo, bi morala biti cesta a ne blaten klanec!

Iz Omureka. (Slaba steza — šola brez sv. križa.) Pred nekterimi leti je bila iz našega trga nova okrajna cesta napravljena k sv. Lenartu v Slov. goricah. Nekteri ljudje so takrat trdili, da se je to zavoljo tega zgodilo, da bi nemščina in njeni zastopniki imeli ležišo in prijetnišo pot v slovenske kraje. Ko pa bi hteli ti zdaj nemško oliko med Slovence nositi, bi gotovo vsi na novej cesti v blatu obtičali. Evo dokaz! Pred nekterimi dnevi je bil eden naših zdravnikov v slovenske kraje poklican, pa komaj je prišel domú. Kajti 4 konje je moral voznik pripreči, da je zdravnika domu zapeljal. Dunajski list „Vaterland“ je pred nekimi dnevi prinesel novico, da so tamošnji nadškof dunajskim šolam podarili Kristusovih podob, pa šolski svet neke ondašnje šole ni htel ovega daru sprejeti. Rekel je, da se nahajajo med katoliškimi otroci tudi nekteri, ki so judovske vere in bi se žalili s križem. Ovím toliko za mlade Jude vnetim šolskim očetjem na Dunaju bi svetoval, naj bi poslali judovske otroke v neko šolo v Slovenskih goricah; tam se mladi Judje gotovo nebi žalili v verskem prepričanju. Kajti v tistej šoli tudi ni nobenega križa ali kake druge podobe svetnikov. Če kak ptujec pride v šolo in vidi na stenah samo lepo pobarvane kušarje, kače, opice in drugo zverjad, bi moral misliti: v tej šoli si gotovo tudi judovski otroci bistrijo svoje glavice. Kakor vem iz zanesljivega vira, je že večkrat tamošnji duhovnik, ki je ud krajnega šolskega sveta, opominjal, naj se sklene, da pride kaka podoba v šolo, ki bo v znamenje, da je šola za katoliške otroke, pa do zdaj še ni prišlo do tega sklepa. Vedno se izgovarjajo šolski predniki, da za take reči še ni denarja. Če res ne more krajni šolski svet toliko skupaj spraviti, da bi si v šolo kako znamenje katoliške vere omislil, pa se naj obrne do kakega dobrosrčnega človeka, in gotovo mu bode radovoljno iz zadrege pomagal. —

Od sv. Ane na Krembergu. (Nemčurska smešnica.) Gotovo ni nihče bolj omilovanja vreden, nego tisti predstojniki, kateri so rojeni Slovenci, pa, ker razumijo par nemških besed, zarad tega nemški uradujejo. Kake neumnosti v časi takov nemški uradujoči predstojnik zapiše,

naj kaže ta-le dopis: „Nr. 614. Eine löbliche k. k. Bezirkshauptmannschaft. Zu folge löblicher Antrag Nr. 7070 vom 20. Jänner d. M. wird der ergebenst gefertigte Gemeinde-Vorsteher den Bericht unterbreitet; bezüglich den Geburtsort des in der I. Altersklasse Michael P. . ., dass derselbe am 2. September 1859 im Hause Nr. 36 in Trassenberg geboren hat. Wölling am 27. Jänner 1879. P.“ G. V. In to bedarijo pošlje predstojnik omenjene občine okrajnemu glavarstvu v Radgono. In kaj se na to zgodi? Okrajni glavar Radgonski ne verjame poročilu srenjskega predstojnika in pošlje predstojnikov dopis nekemu župnijskemu uradu z dostavkem: „Zur gefäl. Erhebung der Richtigkeit instehender Angabe i. t. d.“ Gotovo bi bilo bolje, ko bi se „schriftstück“ predstojniku vrnol s podukom, da naj raje predstojnik slovenski dopisuje, če ni nemščine popolnoma zmožen. Dobro bi bilo predstojnika podučiti, da besedi „geboren“ pridjani „hat“ (rodil) ima celo drugi pomen kakor „ist“ (rojen bil.) Ker predstojnik svojega „schriftstück“ nij nazaj dobil, je gotovo v tem sladkem mnenju in prepričanju, da je silno kaj pametnega napisal — nemški, med tem ko je prav za prav glavarstvu naznanil, kako v „Trassenbergu“ ali v Trašah namesto žensk uže dedovje — izpovijajo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V državni zbor so Celovčani izvolili suknarja na glasu plem. Moro-ja; menda bo boljši od Jesernigga. Za deželni zbor kranjski bodo 29. marca veliki posestniki volili novega poslanca namesto odstopivšega Vesteneka, vicekralja kranjskih nemškutarjev, kralj Deschmann še ostane. Tudi na Štajerskem bodo veliki posestniki imeli dopolnilne volitve za deželni zbor, ker je baron Hammer-Purgstall umrl, plem. Konrad pa poslanstvo odložil. Ko bi se konservativci s Kellerspergom kojega so liberalci razžalili, bili porazumili bi uže zadnjič zmagali, in tudi brez tega je manjkalo do zmage samo 8 glasov, ki bi se bili tudi najšli, ko bi bil kdo prav iskat šel. — V Salcburškem je deželni zbor sklenil 5letno obiskovanje ljudskih šol skrčiti na 3letno; mesta pa prosijo, naj bi svitli cesar tega ne potrdili. Mestom se ni čuditi zarad tega; kajti sedaj, ko so šolske stroške na dačo vrgli, jim velik del šolskih stroškov plačujejo kmetje, ker je teh več in torej večje zneske v davkarijo zanašajo! Dunajski kardinal in nadškof Kučer je nabral 6000 frankov v zlatu in jih papežu odposlal v podporo! Poljaci so se navolili nemškim liberalcem streči, ker so tako le Magjarom pomagali do neopravičenega gospodstva. Čehove se pa v Pragi zopet kavšajo med seboj, kar je prav obžalovanja vredno. Izredno obdajenje boljše plačanih duhovniških služeb v korist „verskim zalogam“ ali „fondom“ je tako silno, da ga nekateri ne moreje ladati in se dajo rajše rubiti; tako so finančni uradniki v Bozenu na

Tirolskem proštu Wieserju, od kterege so tirjali 1300 fl. po sili vzeli Wertheimovo „kaso“, kder je imel dolžna pisma shranjena, od katerih je dobival obresti kot svojo plačo. To je menda zadnji čin, kateri je grof Taafe še kot tirolski namestnik dal dognati; kajti sedaj je Taafe zapustil Tirolsko in šel za ministra na Dunaj! V Bleibergu na Koroškem je vsled strašnih plazov revščina velika; na gozdih imajo ljudje 50.000 fl. škode, na hišah pa 20.000 fl. Za ubožce povsod pobirajo. Delegacije zborujoče v Budimpeštu so grofu Andrassy-ju za Bosno in Hercegovino dovolile, kar je tirjal; nemški turkoljub dr. Sturm, je propal s nasvetom, naj bi se 10 milijonov menje dovolilo. Reka Tisza se je razlila po ogerskih planjavah, malo še in zalila bi veliko mesto Szegedin; 1400 ljudi je delalo nasipe noč in dan, voda je okoli mesta po 2 seznja globoka, v Dorozsmi se je zrušilo 400 hiš, nesreča in škoda je neizmerna! Tako je bilo včeraj, dnes pa razglašja telegraf strašno novico, da je voda v Szegedin vrdla 12. marca ob 2. uri v noči od 2 strani, hiše, cerkve se podirajo zaporedom, ljudje in živina potapljaajo, sirotišče s vsemi prebivalci se je zrušilo, celo grad je pod vodo.

Nova Avstrija. Za Bosno in Hercegovino iščejo uradnikov, slovanščine zmožnih; plača je nastavljena od 400—2600 fl. Tudi advokatov, notarjev in vračnikov jako pogrešajo. 1. aprila bodo število vojakov baje znatno zmanjšali, vsaj rezervisti 1869. in 1870. pojdejo domov. Ko so stari turški žandarji (zaptije) nedavno imeli našemu cesarju prisegnoti zvestobo, mnogi tega niso hotli storiti in službo popustili. Na mohamedane se ni zanesti, čeravno se jim preveč dobrika, kristijani pa nekako čudno prezirajo! 24. bataljon lovecev zasede Turkom odvzeto Špico na robu Dalmacije.

Vnanje države. Čeravno naš grof Andrassy trdi, kako se bo s sultanom zastran Novegapazara prijazno pogodil, vendar mu tega ne moremo lahko verovati. Kajti sultan tirja celó Bosna in Hercegovino za se. Tudi z Albanezi se je pogodil tako, da mu ti do 5. maja zberejo 40.000 vojakov, za to pa dobijo samostalno vladu pod vodstvom Skanderbega. V pondeljek 10. marca so Turki zaseli zopet Adrijanopel, Rusi so se odmaknili proti Šipki in Varni. Rusi se močno in čedalje bolj srdijo na Nemce in druge turkoljube, da so jim ti zabranili Turčijo razdreti. Zato začenjajo z Angleži in Turki sprijazniti se, z Italijani, Francozi in Danci pa zvezati proti Bismarku. To utegne vneti strašansko boj, v katerem bo šlo za obstanek Nemčije in jenh zaveznikov. Francozi vsaj in Italijani se očitvidno pripravljajo nanj! V Berolinu razsaja grozni legar; okoli 200 ljudi je umrlo zlasti med ubožci. Med tem se pa Bismark in jegova gospoda daje gostiti od juda Bleichröderja; pri nekem obedu so jedli iz zlatih okrožnikov in judova žena je imela biserov in dragih kamenov na sebi, ki so bili 1 milijon vredni. Angleži bili so v Afganistanu strašno tepeni, eden general je vjet.

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogočki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XIII. Veselega srca smo zapustili zjutra 15. avg. na sopraznik sv. Roka ta neprijazni kraj, ki je bil prvi tako osodepoln za našo armado, da njej ostane za večne čase v nekako bridko-žalostnem spominu. Sicer smo bili tudi danes prisiljeni potovati brez podpore, v takih razmerah in okolnostih vsakako potrebne, ker je bila posadka v Maglajskem taboru itak premajhna in preslaba ter nikaikor nij kazalo, da bi se še zmanjšala, če tudi le morebiti za kratek čas. Ne daleč zunaj Maglaja poslovlili smo se od reke Bosne, ki se zvija zadi za visokim hribom, po kterega goščevim hrbtu smo jo mi dalje sekali noter do Žepeč, kder smo se z drago nam prijateljico Bosno zopet sošli. Cesta je bila vseskozi ozka, vijugasto, močno zvožena. Zadeli smo redko na kako uborno bajto in še ta je bila navadno prazna in zapuščena. Bolje tam v strani blizu Bosninega obrežja pa so hiše dovolj gosto nasejane. Tu najdeš za hanom (turško gostilnico) Lisničkim sela: kakor Branković, Zavidović, Viništje, Lupoglava. Trajalo nij dolgo, da smo dosegli tesni neprijetni klanec, v kterem so bili busarji pod vodstvom stotnika Malinkovića zavratno napadeni, nazaj v Maglaj potisnjeni in tukaj brez usmiljenja posekani ali postreljeni. Kakor prešnje dni, tako smo šli tudi danes mimo sila prostornih taborov, v kterih so naši počivali. Naznanjali so nam navadno uže krokerji taka mesta. Varali smo se redko kedaj ali nikoli, ako smo sklepali, da je moral tamo tabor biti, kder je sedela truma črnih krokerjev. V takej okolici je bilo zmirom obilo živeža in še najslajšega za te tice roparice, ktere so pa v Bosni tako udomačene, kakor pri nas golobje. Bosanski gavrani so mnogo krotkejši od naših. Oni posedavajo po strehah, pred hišami, med kokošmi, se spuščajo drobnici na hrbte, se mešajo med golobe, od kterih se dajo semtrtje težko ločiti. Ker jih je povsodi obilo in so tako krotki pa udomačeni, nij čuda, da se njih narodne pesmi kaj rade spominjajo. Katica, kakor naslednja, nahaja se stalno v narodnih bosanskih pesmih: „Poletila dva vrana gavrana, — Sa Kosova polja širokoga, — Krvavih noguh do kolienah — I krvavog kljuna do učiuh — Poletili, pa su besedili: — Radi bismo dober glas donieti, — Ali pravo valja kazivati . . .

Med Maglajem in Žepčami morala je naša armada prestati hude ure, bridke ure, ker smo skoro pri vsakej koči, pri vsakem bregu, za vsakim klanecem, za vsako šumo zadeli na vidne sledi ljutega bojevanja, kakor: obstreljena drevesa, zvojljene hišne stene, požgana poslopja. Posebno na vrhu Žepečkega brda tik vesice Ravane stresla je marsikterega od nas po vseh udih močna zimica,

ko smo gledali reči, ki so le preočitno in prerazumljivo pričale o krvavem, brezobzirnem pobijanju, klanju, uničevanju. Ravno štajerska polka Hartung št. 47. in Belgier št. 27. sta todi mnogo krvi prelila dne 7. avg. Vsled tukaj prestanih, neznanih nadlog in težav oslabeledo je mnogo mož, ki so bolehalo in hirali še dolgo časa v Žepčah, preden so okrevali. Na posameznih krajih so se morali v resnici grozni prizori vršiti, ker so nam pri samem pogledu lasje kvišku vstajali, in nam je srce tolklo, kakor kladivo, posebno pri vhodu v mesto Žepče, kder so imele prve biše na svojih stenah luknjico pri luknjici, ktere je zvrtil svinec iz pušek naših vojakov. Ne daleč od tega neveselega kraja na zeleni trati stal je na frišnem grobu majhen lesen križec, kterega nemški, z olovko napravljeni, napis nam je razodeval, da počiva ondi nadčastnik polka Hartung, Viljem Kubin, rojen Gradčan, ki je bil v boju pri Žepčah od turške kroglje smrtno zadet v trenutku, ko je hotel obrstu plem. Kinnartu neko povelje izročiti. Skromni spomenik mu je postavil lastni brat, tudi vojak. Spavaj torej sladko in mirno, brate mili! dokler te ne zakliče trobente glas na zaslužno plačilo h Gospodu vojskinih trum. V tabor zadi za mestičem Žepčami prikresali smo proti ednajstim. Vozove smo postavili na visoko obrežje tukaj počasi tekoče Bosne. Prostor je bil prav lep, dolg, širok, za taborenje kakor pripravljen in odločen. Od izhoda, juga in zapada krožili so ga ne previsoki hribi, od severa pa mesto Žepče in reka Bosna, tako, da se nam je dozdevalo, da sedimo v kakošnjem globokem kotlu, iz kterega ti je pogled le kvišku v zrak odprt in sloboden. V taboru smo našli razne oddelke vojakov p. ulane, pijonirje, kanonirje, voznike, 2 kompanije Jelačićevega polka in druge menjšje čete. Vsak si je poiskal, kakor je najbolj vedel in znal, primernega kraja za ležišče, kamor je znosil vse svoje promoženje in ga razvesil po zemlji, kamenju in grmovju, da se nekoliko prezrači in presuši za dalnje potrebe v slabem, deževnem vremenu. Jaz si nijsem hotel nove domačije za kakšnim plotom, ali pod košatim drevesom iskati, nego sem mirno ostal na pokritem vozu, kteri mi je bil mesec dni vse: stanovanje, obednica, spalnica, pisarnica, zavetje pred vsaktero nevihto. Bosna teče skozi Žepče, tako, da deli mesto na 2 strani, levo in desno, kteri pa nijste z nobenim mostom zvezani. Kdor boče preko potoka, ta mora se na majhnej ladjici prepeljati. Prebivalcev bode v Žepčah kakih 2500, največ mohamedanov, nekaj grčko - iztočnih in najmanje katoliških kristijanov. Koče so vse lesene, nijedna nij zidana; vsaj meni nij nobena zidanica znana. Kder bivajo turčini, je vse umazano, razdrapano, v silnem neredu; kder pa kristijani, posebno rimo-katoliški, kakor v ulici Riščanluk, je vse kolikor toliko čedno, snažno, uredjeno, tako, da človeka razveseli, ko pride iz drugih temnih, slokih, blatom in smetjem nastlanih ulic k sicer

siromašnim, revnim hišam še revnejših krščanov, pa vidi, da imajo vsaj ti reveži veselje in um za red, čistost, ki je že polovica ljubega zdravja. Njihove kočee so uže vsled tega mnogo prijaznejšega izgleda od turških, ker nimajo na svojih okencih pustih, žalostnih, vso svetlobo zabranjajočih rešetek (mušerabis.) (Dalje prih.)

Smešničar II. Nemškemu oficirju je neka Labinja rekla: „Kar je res, se mora priznati — Nemci ste čvrsti korenjaki in hrabri vojniki; le vaš jezik je trd in okoren, da je groza. Stavim glavo, da se je Bog poslužil nemškega jezika, ko je izganjal naše prve starše iz raja, jim očital pregrehe in grozil s kaznijo.“ — „Vse lahko da“, odgovori Nemeč, „toliko pa je gotovo in brez dvombe, da se je zvita kača, hudi duh, poslužila prilizljivega vašega laškega jezika, ko jih je v greh zapeljavala.“

Blaž Tomine.

Razne stvari.

Telegram „Slov. Gospodarju.“ Mozirje 9. marca 1879: **Zlagamo se popolnem z Vašim odločnim postopanjem. Osratomeni naj bodo nasprotniki Vaši! Narodnej duhovščini slava!**

Gorenji Savinjščani.

(Prisrčno zahvalo) izreka urednik za lepo ovo narodno izjavo ter pristavi, da pri uredovanju ne gleda na nič druga, nego samo na prospeh koristi sv. katoliške Cerkve, slavne Avstrije in milega slovenskega naroda! Kdor se v naprave trojnimi ovim koristim posvečenim nasaja, ta mu je nasprotnik, kojemu ne prizanaša, če bi mu bil celó krvni ali duhovni brat!

(Pojasnilo). Dopisnik „iz Maribora“ v 10. številki „Slov. Gosp.“ nikakor ni bil pooblaščen govoriti v imenu tiskovnega društva ali društvenega odbora, temveč odbor obzaluje, da je dopisnik osebnosti navajal, ki ne dohajajo v očitnost.

Br. J. Križanič, Anton Lacko,
predsednik. tajnik.

(Das Bisthum und die Diocese Lavant), veljavnega dela za zgodovino naše škofije, spisane v nemščini od preč. g. kanonika O. Orožna, izide kmalu 3. del, obsegajoči zgodovino celjske in brašlavske dekanije. Podpirajmo vrlo podvzetje s obilnim naročevanjem. Nimamo moža v tej stroki tako zvedenega in marljivega. Nabrano gradivo bo dobro služilo prihodnjemu slovenskemu zgodovinarju naše škofije pa tudi slov. Štajera sploh!

(Žolto rudeči sneg) je zapal 23. febr. t. l. na Pohorju nad Slov. Bistrico.

(Ponarejene srebrne dvajsetice) se potepljejo po slov. bistriškem okraju. Zato pazite!

(Obsodili) so v Celju 19letno Johano Rižner iz Brežic na 3 leta v ječo in 27letno Jero Merc iz Ptuj na 4 leta. Obedve ste neusmiljeno zamorile vsaka svoje nezakonsko dete.

(Grajščak g. Schmitt) v Mahrenbergu je odložil županstvo in načelnitvo pri okrajnem zastopu in šolskem svetu. To nam ni dobro znamenje za srečen vspeh pri bodočih volitvah za državni zbor. —

(Reg. Belgier št. 27), bo prestavljen v Trst. (Ženska zgorela) je 28letna Neža Ljubej pri sv. Bolfanku v ptujskem okraju, ko se je kočea Jere Pišekove 8. t. m. bila užgala.

(Društvu za muziko) v Ptujju so svitli cesar podarili 200 fl.

(Naredijevе fabrike) v Pamečah slov. graškega okraja so pogorele.

(V ribniku utonil) je 9letni sinček M. Ojstrška pri sv. Krištofu celjskega okraja.

(V cerkev vlomil) je nepoznan tat v Brezjem in 3 altarje prtov oropal.

(Lani 29. okt. ubili so) v Makolah Jurija Babška, zaradi tega so sedaj obsojeni v težko ječo: Franc Juršič, Henrik Andrinek, Bernard Steinberger, vsak na 7 mesencev, Janez Cverlin in Juri Bedenik vsak na 10 mesencev, Jožef Mesarič pa je dobil 18 mesencev.

(† G. Anton Hlušček) gimnazijalni profesor v Celju je 9. t. m. umrl previden sv. zakramenti.

(Tolovaji) so pri št. Ilju v Dramljah po noči 28. febr. skoz okno obstrelili posestnika Jerneja Koprivo in vropali 50 fl.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Presečnik 11 gld., Rojko 2 gld. (letn.), Jož. Žižker 1 gld. (letn.). Dar g. J. Ž. 10. gld.

(Č. g. Anton Merkuš) je prezentiran za župnika v Žetalah.

(Za deželnega sodnijskega svetovalca) gre iz Maribora v Ljubljano okrajni sodnik g. Alojzij Čeb, g. Anton plem. Wurmser je postal okrajni sodnik v Šoštanjju.

(Sv. misijon) obhajali bodo č. oo. jezuiti Fr. Doljak, Tom. Lempl in Fr. Sajovic v Čadramu konjiškega okraja od 16—26. marca.

(Č. g. Fr. Pukšič) mnogo let pridni župnik pri sv. Juriju na Pesnici so se župniji odpovedali pa sedaj tudi tako zblaznili, da jim je c. k. sodnija kuratorja postavil v osebi č. g. župnika Fr. Šrola v Svičini.

Dražbe. 17. marca J. Supančič v Volčjem dolu 14.892 fl., Vid. Koletnik v Slatini 3350 fl. Jožef Francel v Ljubičnem, Simon Voglar v Dežnem: 20. marca Urša Vrtič v Hodošah 650 fl. Matija Ifig v Dražencih 150 fl.; 21. marca Štefan Pleteršek v Cirkovicah 1200 fl., Janez Večirac v Stranini 2500 fl.; 24. marca Anton Merkuš 1500 fl. Jožef Brodnjak v Loki 1190 fl.

Loterijske številke:

V Trstu 8. marca 1879: 63, 12, 21, 3, 73.
V Lincu „ „ 72, 87, 47, 88, 74.
Prihodnje srečkanje: 22. marca 1879.

Poslano.

Uljudno podpisani sem se na podlagi odloka ces. kralj. ministerstva za uk in bogočastje dne 12. maja 1877. šte. 16,885 odločil za podučevanje mladenčev v orgljanju in cerkvenem petju, se vé mladenčev, ki imajo za to voljo in veselje in morebiti namen vstopiti v učiteljsko pripravnišče. Sprejemam pa tudi druge v daljno izobraževanje. Urili se bodo v orgljanju, na glasoviru, na goslih, v petju, v sadjereji in tudi v pisarijah pri opravljenih občinskih uradov potrebnih. Ukaželjni naj se osebno ali pismeno oglasé s svedočbami svojih preč. župnikov o poštem vedenju!

Črešnjevec (Kerschbach bei Wind. Feistritz)
marca 1879.

J. K. Budna,

nadučitelj, načelnik krajnemu šolskemu odboru, srenjski odbornik in uradnik za Črešnjevec in Verhlogo.

Vino na prodaj.

Podpisani priporočuje svoja vina najizvrstniše sorte iz Gornje-Polskavskih goríc na podnožju Pohorja in iz slovityh Jeruzalemskih goríc, in sicer stara vina od l. 1868—1876. Cena je 14—22 fl. za vedro ali 29—41 fl. za hektoliter. Tudi odajem vino v steklenice pretočeno, po 50—60 kr. steklenico.

V Mariboru meseca marca 1879.

Dr. Dominkuš,

odvetnik in posestnik vinogradov.

1—3

Mlin na Savi

se proda ali na 3—4 leta v najem (štant) da. Mlin stoji na Savi, ima 6 kamnov in 6 stop, sprava je vsa nova, na stanovitnej vodi, ter ima vedno dosta mleti. Več pové lastnik Jakob Taufar na Logu pri Litiji pošta Littai a. d. Südbahn. 3—3

Olja delat

vabi g. Jurij Simonič, v spodnjem poštem mlínu pod Slov. Bistrico (Wind. Feistritz). Postrežba je urna in uljudna.

Olja delat

vabi uljudno gg. gospodarje

Jakob Klinc,

2—3 mlinar na Bregu pri Konjicah.

Železarija g. DANIELA RAKUŠA

v graški ulici v Celju

priporoča svojo zalogo izvrstno sestavljenih plugov, po jako nizke ceni, ima tudi vedno prav obilo železnega blaga kupcem na izbiru: železa ploščatega, okroglega in štirivogatega dieta, železnih obročev, plehovine železne, bakrene, medene, cinkove in pokfanaste ter računa ove reči vse po izredno nizke ceni. Dalje se dobijo oni okrovi za okna in dveri itd. Zaloga je tu jako bogata in mnogovrstne robe na izbiru, tudi se dopisijajo proračuni za cele nove stavbe prav rado in brez plačnó. Priporočuje se tudi bogata zaloga

kuhinjske sprave in orodja kakor tudi deli železnih ognjišč.

Ako kdo hoče kaj o navedenih rečeh poizvedeti, se mu točno daje odgovor brezplačno in franko. Naposled omenimo, da se nahaja ondi tudi zaloga

4—12 gospodarskih mašin fabrike: Clayton et Schutteworth iz Beča in Linkolna.

Za spomladni in poletni čas

priporočam svojo

dobro odbrano zalogo volnatega, izvrstnega in novosejennega blaga za obleko gospodom in fantom.

Dobil sem v službo moža, ki je znan kot izvrsten prirezač moških oblačil. Zato nikakor ne dvomin, da bodo moji sedanjí gospodje prejmniki pa tudi prihodnji prav zadovoljni.

Gledé mogoče nizke cene bodem zopet opravičil dobro ime, koje imam v tej reči užil 12 let.

ANTON SCHEIKL.

Gosposka ulica v Mariboru.

1—6